

Tallinna POLÜTEHNIK

Tallinna Polütehnilise Instituudi parteibüroo, direksiooni, ELKNO komitee ja ametiühingukomitee häälekandja

Nr. 24—25 Telsipäeval, 31. detsembril 1957. a. IX aastakäik

Uue aasta lävel

Uue aasta lävel on põhjust tagasi vaadata möödunud aasta sündmustele. Koos sellega püstitame uusi eesmärke ja loome uusi plaane, mille eest hakkame võitlema uuel aastal.

Nõukogude rahvas teeb rahuldustundega kokkuvõtet oma saavutustest 1957. aastal. Kogu eesrindlik inimkond tunnustab esimese sotsialistliku riigi grandioosset saavutusi rahvamajanduse, kultuuri, teaduse ja tehnika alal. Hukkuv imperialismi esindajad püüavad iga hinna eest ülal hoida laimu- ja vaenukampaniat Nõukogude Liidu vastu, kuid see hajub kui suitsukate ümberlõkkamatute faktide ees, mis räägivad meie rahva uutest edusammudest.

Kellelgi pole võimalik varjata fakti, et Nõukogude Liidu teaduse ja tehnikud saatsid vä ja esimesed Maa kunstlikud kaaslased, et tuumaenergia rahulikel eesmärkidel kasutamise alal on kõige suuremad edusammud meil, et meie töötajad täidavad lähemate aastate jooksul kindlasti rahvamajanduse arenemise plaani, millega jätkame seljataha tehniliselt kõrgeltarenenud kapitalistlikud maad.

Suurt osa Nõukogudemaajanduslikes edusammudes etendab meie tubli teadlaste ja inseneride, agronoomide ja teiste eriteadlaste kvalifitseeritud käteli, kes ühisel rindel kõikide kommunistlike töötajatega meie maal töötavad ennatsalgavalt rahva hüvanguks.

Tallinna Polütehnilisel Instituudil kui meie vabariigi ainsal kõrgemal tehnilisel õppeasutusel on täita õilis ja vastutav ülesanne — anda vabariigi tormiliselt kasvavale tööstusele hästi ja praktiliselt ettevalmistatud insenere.

1957. aastal lõpetas instituudi 369 inseneri, kes tulevad hästi oime sageli keerukate ja raskete ülesannetega.

Instituuti astus sel aastal 654 uut üliõpilast, kes täie tõsidusega ründavad teaduse aluseid ja pole kahtlust, et nad võidavad.

Tulemusrikkas oli 1957. aastal ka meie professorite ja õppejõudude pingetöö. Kõrvuti vastusriikka õppetööga, mis peab sammu pidama tänapäeva teaduse ja tehnika arenguga, võtsid meie õppejõud aktiivsemalt ja tulemusrikkamalt kui kunagi varem osa teaduslikust tööst. Oleme kõik teadlikud dotsent Kikase uurimisgrupi edusammudest põlevkivituhast uute sidemete valmistamise alal, dotsent Opiku juhtimisel toimuvast suurest uurimistööst põlevkiviküttega töötavate võimsate elektrijaamadade katelagregaatide kütterežiimi parandamiseks, prof. Aarna ja prof. Raudsepa juhtimisel läbi viidavatest laiaulatuslikest uurimustest põlevkivi keemia ja tehnoloogia alal, kus on tulevikus võimalik saavutada veel suuremaid tagajärgi ja paljude teiste õppejõudude teaduslikest tööd.

Meie õppejõudude tegevus ei piirdu aga mitte ainult õppe- ja teadusliku tööga. Nad võtavad aktiivselt osa ka meie suure ülesande lahendamise — valmistada üliõpilasi ette mitte ainult kvalifitseeritud eriteadlasteks, vaid kasvatada neist insenere, kes on tõelised nõukogude patrioodid, kellel on kindel tahe — anda kogu oma jõud meie rahva kõrgeima ja õilsama eesmärgi saavutamiseks — üles ehitada kommunistlik ühiskond meie maal.

Kogu meie suurearvulisel kollektivil on märkida saavutusi, mille üle me võime tõsiselt rõõmustada, kuid oleme teadlikud ka suurtest puudustest, mis veel esinevad meie töös.

Soovin 1958. aastaks kõigile üliõpilastele, professoritele, õppejõududele ja teenistujatele uut jõudu ja kindlat tahtet likvideerida puudused meie töös ja saavutada veelgi suuremaid edusamme.

See on meie kohus ja seda kohust me ka täidame!
L. SCHMIDT,
Tallinna Polütehnilise Instituudi direktor

Aastavahetusel

Kas ta lumega tuleb või lumeta,
mustas rüüs või nii säravas kuues?
Kas ta põsed on pakasest jumekad,
või on vihmane näarikuu uuel?

Seda küsimust ilmajaam uurigu,
mitte sellele mõte ei lenda.

Pilgu mujale peame me puurima,
läbielatut vaagima endas.

Iga möödunud võitu ja vääratust
tuleb osata hindega mõõta,
et võiks saabuvat suunata määratult
teil, kus tundmatud lungad ja mõonad.

Peatseil eksameil — tugevusproovidel —
endis näidake peituvat terast.

Ärgu see teie uusaastasoovides
mingu meelest ka küünalde särast!

O. ROOTS

Haäd uut aastat!

Valmistutakse sisseastumiseksamiteks

Vaatamata sellele, et on alles sügissemester, võib igal õhtul kohtu tänaval asuvates auditooriumides kuulda vestlusi ja arutlusi, millised puudutavad sisseastumiseksameid. Siia kogunevad sisseastujad, ettevalmistuskursustest osavõtjad.

Ettevalmistuskursused korraldati instituudi direksiooni poolt selleks, et abistada sisseastumiseksamiteks ettevalmistamisel keskharidusega töötajaid, kes pärast kooli lõpetamist lühemat või pikemat aega on viibinud õppeprotsessist eemal ja kellel nüüd sisseastumiseksamell nõutavate distsipliinide iseseisev kordamine käib üle jõe. Kuna kursused toimuvad võrdlemisi pika aja — seitsme kuu vältel, siis suudetakse siin ära teha küllaltki tõhus töö ja vastavalt sellele on huvi töötajate hulgas kursuste vastu suur. Esitati üle viiesaja osavõtuavalduse.

Analüüsisdes kursustele koosseisu, selgub, et umbes 40% neist kuulub insener-tehnilise personal, 20% teenistujate, 35% tööliste ja 5% noorema tee-

nindava personali hulka. Üle 50% kursustest osavõtjast omavad tööstaaži üle 3 a. Peaaegu kõik osavõtjad kavatsevad astuda TPI-sse samale erialale, millel nad praktiliselt töötavad.

Kursustel korraldatakse kõiki aineid, millistes tuleb vastaval erialal sooritada sisseastumiseksamid. Erilist tähelepanu on pööratud matemaatikale ja füüsikale, kuna kogemused näitavad, et kõige rohkem ebameeldivusi tekitavad sisseastumisel just need ained.

Lektoriteks kursustel on peamiselt instituudi õppejõud. Nii õpetavad füüsikat dots. Mets, v. õp. Schults, ass. Pakkas; matemaatikat dots. Ratassepp, v. õp. Roos; keemiat — ass. Piiraja jne. Peale selle on moodustatud kateedrite juures ainekomisjonid, kes jälgivad vastava distsipliini õpetamist kursustel. Sellega likvideeritakse võimalus, et küsimuste ring eksamitel kujuneb laiemaks, kui sisseastujad oskavad ette näha.

M. SAAREPERA

TARTU RIIKLIK ÜLIKOOL

SOOVIK TEILE

HEAD EDUKAT UUT AASTAT

REKTOR

Teenitud puhkusele

31. detsembril 1957. a. siirdub vanaduspuhkusele üks meie instituudi eakamaid töömehi — õppetöökoja meister Artur Kaare.

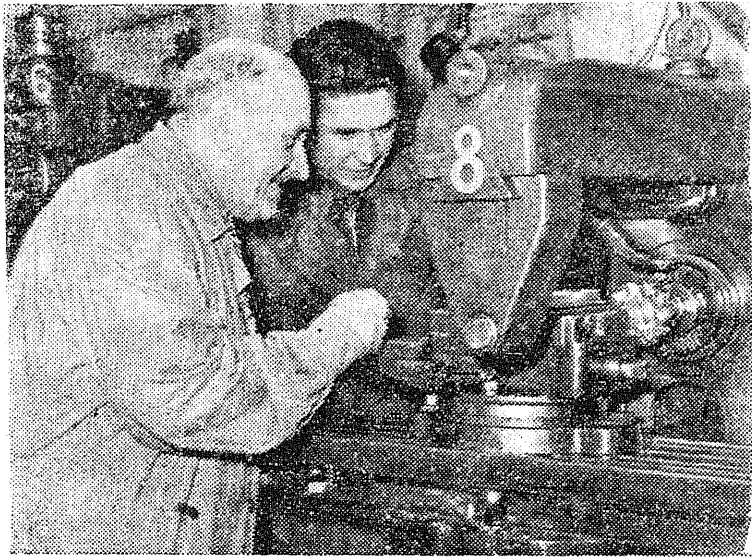
Artur Mardi pg. Kaare sündis 7. nov. 1885. aastal Tallinnas teenistuja perekonnas. Hariduse sai ta Tallinna Linnakoolis, millise lõpetamise järel tuli 15-aastaselt noorukil hakata mõtlema elukutse valikule. 1900. aastal sündis alustas Artur Kaare oma pikka töömehelpölvä Voita tehases mehaaniku õpilaseks. Kaheaastase õppeaja järel asus ta iseseisvalt tööle Lausmanni lafetivabrikusse, seejärel töötas ta Dvigatelis, Sadamatehastes ning Peetri laevaehitustehases. On huvitav märkida, et Artur Kaare oli üks neist töömeestest, kes juurutas tööstusesse elektrija gaaskeevituse. Elektrija gaaskeevitus võeti tsari-Venemaal esmakordselt kasutusele Tallinna Sadamatehastes ja Peetri laevaehitustehases.

Alates 1925. a. kutsuti Artur Kaare kui hea töömees omal erialal tööle Tallinna Elektromehaanika Tehnikumi (Tallinna Polütehnikum). Seal töötas ta kuni 1950. aastani. Tema juures on õppinud metallitööd meie instituudi õppejõud sm-d Vald. ma, Levett jt.

Tallinna Polütehnilise Instituudi teenistusse tuli Artur Kaare 1950. aastal, töötades kuni käesoleva ajani õppetöökojas lüksepa- ja freesimismeistrina. Oma 72-aastasele vanusele vaatamata on tööveteranil hea tervis. Soovitasime tal veel töötada kolm aastat, siis tuleks vast tõsine pidupäev — 75-aastane sünnipäev ja 60-aastane tööjuubel. Vana töömees aga arvas, et vana on minna puhkusele just nüüd — on sellekski tal oma põhjus. 31. det. pühitseb ta oma kuldpuhul!

Soovime eakale tööveteranile head puhkust vanaduspäevil ja head uut aastat.

TÖÖKAASLASED

Pildil: sm. Kaare annab laevaremonditeaduskonna üliõpilasele V. Pastušenkole juhiseid töötamiseks freespingil.
E. Viljaranna foto

Pile minevikku

D. PLAKK
doksent, tehniliste teaduste kandidaat

Käesoleva kirjutise teemaks on lühike ülevaade kõrgema tehnilise hariduse omandamisest kodanikus Eestis. Kirjutis ei pretendeeri ajalooliselt läbitöötatud materjalile, vaid kirjutaja isiklike kogemustele. Sealjuures on kontrollitud faktilist materjali toliaegsete õppekavade, loenguplaanide jne. järele.

Esimeseks kõrgema tehnilise hariduse allikaks kodanikus Eestis oli Tehnika Seltsi poolt ülalpeetav eraõppeasutus, mis alustas oma tegevust 1918. aastal. 1920. aastal muudeti see riiklikuks õppeasutuseks, nimega Tallinna Tehnikum. Tehnikumi kursus jagunes alam- ja ülemastmeks, kumbki kolme semestri kestusega. Alamastme õpetajad said tehniku, ülemastme õpetajad tegeliku inseneri või arhitekti kutse. Tallinna Tehnikumis oli viis haru: ehitustehnika, elektrotehnika, kullturnitehnika, masinaehitus ja arhitektuur. Maksimaalne üliõpilaste arv oli 1929. aastal — 539, neist 14 naist.

Tallinna Tehnikum ei lahendanud Eesti kõrgema tehnilise hariduse küsimust. Ta jättis soovida nii oma lõpetajate kvaliteedi kui ka väljalaske poolest. Seetõttu siirdus küllaltki kogukas arv jõukate vanemate poegi välismaistesse kõrgematesse tehnilistesse õppeasutustesse. Tallinna Tehnikumi ümber tekkisid aga tõsised vaidlused. Lõpptulemusena lõpetati 1930. aastal üliõpilaste vastuvõtt tehnikumi ja ta likvideeriti 1934. aastal. Hoolimata lühikesest õppeajast — 3 aastat, suutis Tehnikumi lõpetada tema 16-aastase eksisteerimise kestel ainult

197 inimest kas tegeliku inseneri või arhitekti kutsega.

Alates 1930. aastast ei olnud Eestis enam võimalik alustada õppimist kõrgema tehnilise hariduse alal. Tekkis elav diskussioon. Ühed arvasid, et Eestis ei olegi vaja oma kõrgeimat tehnilist õppeasutust, kuna välismaised ülikoolid võivad rahuldada Eesti vajadusi. Teised aga väitsid, et välismaised ülikoolid on kättesaadavad ainult jõukale kihile ning on hädavajalik avada oma kõrgem tehniline õppeasutus, mis valmistaks ette juba diplomeeritud inseneri. Aastaid kestnud vaidluste tulemusena võeti 1934. aastal Tartu Ülikooli vastu 50 tehnikakooli üliõpilast ja 1935. a. sügisel avati Tartu Ülikooli juures tehnikateaduskond, kuhu võeti vastu 100 üliõpilast. Viimasesse lülitati varem matemaatika-loodusteaduskonda kuulunud keemiaru ja uuesti avatud ehitusinseneride haru. Otsekohe algasid vaidlused Tartu või Tallinn teemal, s.o. miks peab tehnikateaduskond kuuluma Tartu Ülikooli juurde, aga ei eksisteeri eraldi instituudina Tallinnas. Aastase vaidluse tulemusena võtsid tallinlased ja 1936. aastal sügisel avatigi Tallinna Tehnikainstituut kolme osakonnaga: ehitusosakond, keemiaosakond ning mehaanika ja mehaanilise tehnoloogia osakond. Elektrotehnika haru avati mehaanikaosakonna juures alles 1939. aasta sügisel. Haru avamisel suunati viimasesse osa vanema kursuse üliõpilasi, mistõttu faktiliselt oli võimalus õppida elektrotehnikat Tallinna Tehnikaülikoolis 1938. aastast peale.

Parandada kasvatustööd

20. detsembril arutas ehitusteaduskonna parteigrupp koos rühmade hooldajatega, ametiühinguga ja kommunistlike noorte organisatsioonide esindajate osavõetud ühiskondlike organisatsioonide ülesandeid kasvatustöö taseme tõstmise alal. Koosolek kujunes väga elavaks ja seda täiesti põhjendatult — arutati ju põhilist tööõiku kõrgemas koolis ja esitati terve rida ettepanekuid selle töö huvitavamaks muutmise kohta.

Parteigrupi sekretär sm. Kanošin kriipsutas alla ideoloogilise töö tõhustamise tähtsust ehitusteaduskonnas. Ehitusteaduskonnas on palju tublisid üliõpilasi ja õppejõude, kuid kahjuks esineb mõningate üliõpilaste hulgas siiski veel ebaõigeid vaateid ning vääraid seisukohti, mis näitavad nende ideelist ja poliitilist ebaküpsust.

Ei tohi leppida sellega, et instituudis õpivad üksikud üliõpilased, kellele kommunismi ülesehitamine pole südameasi. Teaduskonnas on ebarahuldav ka partei- ja komsomoliridade juurdekasv.

Mida teha selleks, et saavutada ideoloogilise töö taseme tõstmist?

Ehitusteaduskonna dekaan prof. Laul märkis, et me liiga hellitame üliõpilasi, see teeb mõned upsakateks ning neid suuri

hüvesid mittearvestavaks, mida annab nõukogude kord õppivale noorsoole. Meil on vaja töötada üliõpilastega konkreetselt ja individuaalselt, siis saame anda väärikaid kandidaate komsomoliridade juurdekasvuks. On vajalik muuta meie ideoloogilise töö vorme. Liiga palju korratakse üldtuntud tõdesid ja seega tehakse üritused igavateks. Noortekasvatamine nõuab elavat tööd. Me peame kasvatama üliõpilasi tõelisteks nõukogude noorteks, kes oskavad lugu pidada kunstist, muusikast, heast kirjandusest, kes käituvad hästi ka isiklikus elus.

On suuri puudusi üliõpilaste kasvatustöös, märkis sm. Lebbin, sest millega seletada fakti, et Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni 40. aastapäeva pidulikust demonstratsioonist osavõtnud üliõpilased ei vastanud tervitusele, et ehitusteaduskonnas on üliõpilasi, kes spordimärkidelt lõikasid maha viisnurgad. Sm. Lebbin toonitas üliõpilastele individuaalse lähene-mise tähtsust.

Sm. Räämet kritiseeris poliitvestlusteks instruktööri läbiviimise korda. Instruktööril viiakse läbi liiga hilja, mis takistab rühmahooldajate vajalikku ettevalmistust. On vajalik instruktööril läbi viia vähemalt 5–6 päeva enne poliitvestlust.

Sama soovi avaldas ka sm. Dokelin. Ühtlasi pidas ta otstarbekaks organiseerida ühiskonna-teaduste kabinetis vajaliku kirjanduse väljapanekut, mis annaks võimaluse vestluse materjalidega tutvumiseks.

«Poliitvestlusteks peavad vestlejad hästi ette valmistama. Tuleb tagada vestluste sisukus, rõhutada sm. Eks.

Lõpuks võttis sõna TPI direktor sm. Schmidt. Ta juhtis tähelepanu sellele, et praegu jäävad veel paljud õppejõud eemale konkreetsest kasvatustööst üliõpilaste hulgas ja sellele tuleb teha lõpp. Kasvatustöö juhtimine tuleb ühiskondlike organisatsioonide vahel kooskõlastada ja koordineerida. Viimasel ajal on soikunud altpoolt tulev kriitika, on langenud ühiskondlik aktiivsus õpperühmades. Tuleb panna dekaanid vastutama kasvatustöö eest, efektiivselt ära kasutada materiaalne huvitavus — stipendium. Stipendiumi määramisel peab tõsisemalt arvestama üliõpilaste poliitilisi ning ühiskondlikku palet ja tegevust.

Koosolek mõeldis tervikuna terava kriitika ja enesekriitika õhkkonnas ja näitas mitmeid vahendeid ja teed kasvatustöö parandamiseks ehitusteaduskonnas.

O. PÖDER

Arutati ÜTÜ tööd

Hiljuti toimus TPI ÜTÜ IV aruandlus valimiskonverents.

Konverents kuulas ära TPI ÜTÜ Nõukogu esimehe sm. Haldna aruande ÜTÜ Nõukogu tööst möödunud õppeaastal.

Erialaste ja ühiskonnateaduste kateedrite juures töötas 22 ringi, kuhu oli haaratud 480 üliõpilast.

Paljude ringide töö oli tihe-dalt seotud tööstuses esilekerkivate probleemide lahendamisega. Siin tuleks märkida juba aastaid edukalt töötanud tööstusökonoomika ringi, kellel on loodud tihe side tehasega «Volta».

TPI ÜTÜ XIII teaduslikul konverentsil esitati paremik val-minud tööd — kokku 74 ettekanne. Suur hulk töid aga ei jõudnud valmida konverentsi ajaks. Edusammuks on instituudi ÜTÜ sidemete tugevnemine teiste kõrgemate koolide üliõpi-

laste teaduslike ühingutega. Meie instituudi konverentsil esinesid külalised kokku 16 töega.

Balti Vabariikide ja Valgevene NSV kõrgemate koolide üliõpilaste teaduslikul konverentsil esinesid meie üliõpilased 18 töega ja Valgevene Polütehnilise Instituudi teaduslikul konverentsil 2 töega.

ÜTÜ töö organiseerimise eest teaduskondades on vastutavad teaduskondade nõukogud. Edukalt töötas keemia-mäeteaduskonna nõukogu (esimees üliõpilane Kiis) ja ehitusteaduskonna nõukogu (esimees üliõpilane Pomm). Halvasti aga töötas laevaremonditeaduskonna nõukogu (esimees üliõpilane Kukrinova).

Konverentsil ilmselt rida tõsiseid puudusi ja seda eriti nõukogu töös. Eriti lohakalt suhtusid oma ülesannetesse nõukogu liikmed Berkman ja Endrekson. Selletõttu puudub ÜTÜ-l täielikult arvestus liikmete suh-

tes ega ole välja antud liikme-kaarte.

Põhjendamatult on juba mitmendat aastat jäänud välja andmata üliõpilaste teaduslike tööde III kogumik. Nõrgaks küljeks oli agitatsiooni ja propagandatöö, mistõttu nooremate kursuste üliõpilaste osavõtt teaduslikest tööd oli väike.

Nõukogu ei suutnud poole aasta jooksul välja anda juba aprilli algul üksikutele parematele töödele määratud preemiaid.

Arvatavasti lootis nõukogu, et ka tema töö teevad ära kateedrite õppejõud ja nõukogu teaduslikud juhendajad.

Vähe abi saadi ka komsomolikomiteelt. Komitee vastutav liige sm. Tihane tundis väga vähe huvi ÜTÜ töö vastu.

Konverents võttis vastu otsuse edaspidise töö parandamiseks.

K. OUN (ME-73)

Käesoleva artikli autor alustas õppimist Tallinna Tehnika-instituudis 1936. aastal ning on praeguses TPI peahoones töötanud vahetpidamata kuni tänaseni, s.o. üle kahekümne aasta. Seetõttu on küsimused, mis puudutavad mainitud ajajärku, esitatud peamiselt autori isiklikkude mälestuste baasil.

1. KOOLI NIMETUSED

1936. aastal alustati tööd ajutise seaduse alusel Tallinna Tehnikainstituudi nime all. 1938. a. 1. jaanuarist kehtestati uus ülikoolide seadus, mis oluliselt ei muutnud õppeasutuse struktuuri. Muudatused olid vormilist laadi ja õppeasutusele anti nimetuseks Tallinna Tehnikaülikool.

Nõukogude korra kehtestamise järele anti välja ENSV Rahvakomissaride Nõukogu poolt 9. oktoobril 1940. aastal Tallinna Tehnikaülikooli ajutine põhikirja. Viimane jättis muutmata õppeasutuse nimetuse, muutis aga oluliselt tema sisemist struktuuri, lähendades seda Nõukogude Liidu polütehniliste instituutide struktuurile.

Saksa okupatsiooni perioodil töötas Tallinna Tehnikaülikool 1938. a. seaduse alusel. Nõukogude korra taaskestestamise järele 1944. aasta sügisel nimetati õppeasutus Tallinna Polütehniliseks Instituudiks, mis hakkas tööle Nõukogude Liidu kehtiva polütehniliste instituutide põhikirja alusel. Sellisena töötab ta tänapäevani.

2. ÕPPEKAVAD

1938. aasta seaduse alusel moodustati Tallinna Tehnikaülikoolis ehitus- ja mehaanikateaduskond ning keemia- ja mäeteaduskond, kus kokku oli 4 osakonda. Õppetöö kestvus oli planeeritud kõigis osakondades kaheksale semestriks. Lõpetamiseks oli vaja esitada töendid 6 kuu tööstuspraktika kohta ning valmistada ja kaitsta lõpptöö.

Sügissemester algas 1. septembril ja lõppes 15. detsembril, kusjuures õppetöö viidi läbi ajavahemikul 16. september kuni 8. detsember, s.o. kahesteistkümnepäevasele semestri alguses 2 nädalat ja lõpus 1 nädal oli ette nähtud eksamite sooritamiseks. Kevadsemester kestis 15. jaanuarist kuni 21. maini, kusjuures õppetöö toimus 25. jaanuarist kuni 7. maini.

Õppekavad oma ulatuselt vastasid tehniliste ainete osas ligikaudu praegustele kavadele. Keemiaosakonna õppekava oli välja kujunenud juba Tartu Ülikoolis ja seal oli näidatud nii loengute kui ka laboratoorse tööde tunnid, kusjuures summaarne tundide arv nädalas oli 32–36. Mehaanikaosakonna esimesel ja teisel semestril olid vastavad arvud 29–32. Õppekavas seisid aga märkus, et laboratoorse ja praktilise tööde tunnid all tuleb mõista praktikumi juhendamise aega õppejõu poolt ja see ei määra üliõpilaste töö kestvust. Üliõpilased teevad tööd senikaua kui see on valmis. 1939. aastal kehtestatud uutes õppekavades ei märgitud üldse laboratoorse ja praktilis-

te tööde aega. Neis oli märgitud ajaliselt ainult loengud, millele maht kõikus 12–18 tundi nädalas. 1938. aastal toodi instituuti sisse riigikaitseline õppus, mis toimus eriprogrammi alusel väljaspool üldise õppeprogrammi aega.

3. ÕPPEKAADRID.

Õppetöö viidi läbi määraliste õppejõudude poolt, kellele olid ette nähtud määralsed professorid ja eriainete õpetajad. Määralselt professorilt nõuti doktori kraadi. Vastavate kandidaatide puudumisel võis koha täita professori kohusetäitjaga, kes valiti kuueks aastaks. Määralsed professorid jagunesid nime ja palga poolest korralisteks, erakorralisteks ja adjunktprofessoriteks. Viimane vastas meie dotsendile.

Peale määraliste õppejõudude aitasid õppetöö läbiviimisele kaasa ülemääralsed õppejõud: õppeülesannete täitjad, nooremad abiõppejõud ja assistendid. Kui neist esimesed viisid õppetööd läbi oma vastutusel, siis assistentidele omaette õppekoormust ei olnud planeeritud. Nad täitsid professori õppekoormuse laboratoorse tööde osas, viimase vastutusel. Assistendid jagunesid: instruktör-, vanem-, noorem- ja abiasistent. Kui viimast kohta täitis üliõpilane siis nimetati seda ajutine abiõpitud assistendiks ülesannetes. Instruktör- ja vanemassistendilt nõuti magistril teaduslikku astet, mis vastab teaduste kandidaadi kraadile.

(järgneb)

Võtame osa matkavõistlusest

Matkavõistlused — see on täiesti uus ala. See on matkajate jaoks ja tahtluse ettevalmistamiseks suure tuleproov.

Matkavõistlused matkasportlasele on juba võetud TPI matkavõistluste võitjad. Need on juba võetud TPI matkavõistluste võitjad. Need on juba võetud TPI matkavõistluste võitjad.

Matkavõistlused matkasportlasele on juba võetud TPI matkavõistluste võitjad. Need on juba võetud TPI matkavõistluste võitjad.

Matkavõistlused matkasportlasele on juba võetud TPI matkavõistluste võitjad. Need on juba võetud TPI matkavõistluste võitjad.

Matkavõistlused matkasportlasele on juba võetud TPI matkavõistluste võitjad. Need on juba võetud TPI matkavõistluste võitjad.

Matkavõistlused matkasportlasele on juba võetud TPI matkavõistluste võitjad. Need on juba võetud TPI matkavõistluste võitjad.

Matkavõistlused matkasportlasele on juba võetud TPI matkavõistluste võitjad. Need on juba võetud TPI matkavõistluste võitjad.

Matkavõistlused matkasportlasele on juba võetud TPI matkavõistluste võitjad. Need on juba võetud TPI matkavõistluste võitjad.

Matkavõistlused matkasportlasele on juba võetud TPI matkavõistluste võitjad. Need on juba võetud TPI matkavõistluste võitjad.

Matkavõistlused matkasportlasele on juba võetud TPI matkavõistluste võitjad. Need on juba võetud TPI matkavõistluste võitjad.

Matkavõistlused matkasportlasele on juba võetud TPI matkavõistluste võitjad. Need on juba võetud TPI matkavõistluste võitjad.

Matkavõistlused matkasportlasele on juba võetud TPI matkavõistluste võitjad. Need on juba võetud TPI matkavõistluste võitjad.

Matkavõistlused matkasportlasele on juba võetud TPI matkavõistluste võitjad. Need on juba võetud TPI matkavõistluste võitjad.

Matkavõistlused matkasportlasele on juba võetud TPI matkavõistluste võitjad. Need on juba võetud TPI matkavõistluste võitjad.

Matkavõistlused matkasportlasele on juba võetud TPI matkavõistluste võitjad. Need on juba võetud TPI matkavõistluste võitjad.

Matkavõistlused matkasportlasele on juba võetud TPI matkavõistluste võitjad. Need on juba võetud TPI matkavõistluste võitjad.

Matkavõistlused matkasportlasele on juba võetud TPI matkavõistluste võitjad. Need on juba võetud TPI matkavõistluste võitjad.

Matkavõistlused matkasportlasele on juba võetud TPI matkavõistluste võitjad. Need on juba võetud TPI matkavõistluste võitjad.

Matkavõistlused matkasportlasele on juba võetud TPI matkavõistluste võitjad. Need on juba võetud TPI matkavõistluste võitjad.

Matkavõistlused matkasportlasele on juba võetud TPI matkavõistluste võitjad. Need on juba võetud TPI matkavõistluste võitjad.

Õppejõudude maleturniir

Instituudi ühiskondlik organisatsioonid on seni väga vähe tähelepanu pööranud õppejõudude vaba aja kultuursele sisustamisele, kuigi näiteks ametiühingu eelarve tulude pooltel õppejõudude liikmemaksudel kaaluv tähtsus. Õppejõududele ja teenistujatele on korraldatud aastas kord või kaheksa puhkeõhtuid (nende endi kulul), suvete paar ekskursiooni ja marjuleesenle sõitu ja see ongi peaaegu kõik, mida ametiühing on suutnud neile organiseerida. Seetõttu tuleb eriti tervitada instituudi ajaloos uued üritused — õppejõududevahelise maleturniiri.

Õppejõudude meeskondlik maleturniir võtab osa 4 meeskonda: mehaanika-, ehitus- ja keemia-matemaatika- ja üldkaateedrite koondmeeskond. Iga meeskond koosneb kaheksast põhi- ja kahest varumängijast. Turniir toimub kahe ringiliseks: kõik meeskonnad kohtuvad omavahel kaks korda, kusjuures ühel korral on meeskonnal valged, teisel

korral mustad malendid. Turniir toimub Tallinna Maleklubis, Pärnu mnt. 24, neljapäeva õhtuti ja pühapäeva ennelõunati. Turniiri peakohtunikuks on I kateegooria kohtunik sm. Raudvere. Iga matši läbiviimiseks on aega 4 tundi, s. t. igal mängijal on aega 40 käigu sooritamiseks 2 tundi. Partiide lõpetamisel on ette nähtud sooritada 1 tunni jooksul 20 käiku. Nii iga matši kui ka turniiri tulemuste arvestamisel liidetakse iga meeskonna liikmete poolt saavutatud punktide arv (võit 1 punkti, viik 1/2 punkti). Turniiri võitjat meeskonda autastab instituudi direktioon 2 malekella ja 2 malekomplektiga, teisele kohale tulnud 1 kella ja malekomplektiga. Turniir algab Maleklubis 5. jaanuaril 1958. a. kell 10.00. Siin toimub algul loosimine meeskondade vahel ja kohe selle järel algab heitlus 16-l laual, sest võistlustules on kõik meeskonnad korraga.

Turniiri alguseni on jäänud väga piiratud aeg. Turniiri heaks korraldamiseks on vaja, et teaduskondades lõplikult selgitataks tööline, tegelikkusele vastav mängijate paremusjärjekord ja kindlustataks kõigi mängijate võistlusele ilmumine määratud ajal. Meeskondade kaptenitel tuleb operatiivselt lahendada kõik küsimused, mis võiksid takistada ühe või teise õppejõu võistlusele ilmumist.

Tahaks loota, et eelolev turniir osutub tõukejõuks, mis aitab elustada malealast tegevust Tallinna Poliitehnilises Instituudis. Paljud TPI õppejõud on üsnagu tugevad maletajad, aga ajapuuduse ja organiseerimatuse tagajärjel enamikul neist pole isegi mingit kategooriat. Loodame, et sellele esimesele matš-turniirile järgnevad kvalifikatsiooniturniirid, mis paljudele meie maleentusiastidele annavad väärrikatunnustuse kategooria näol.

K. ALLIK, turniiri orgkomitee liige

Mida toob tulevik?

Jälle on möödunud ni. Hoone katusele aasta — töö- ja saavutusterohe. Palju on muutunud selle aastaga meie instituudis: siustatakse uusi laboratooriume, kerkiuvad uued ühiskondlikud, ehitab isegi riiehooneid. Dekanaat on leidnud uue ja sobivama koha. Uued nimed on autahvilj ja autahvel isegi on uues kohas, samuti nagu meie spordiauhinnad, seinalehed jne., jne. Ja suitsuotsigi ning sigaretingu on vähem.

Elu lühed edasi hülgasammudega. Ei tee paha, kui praegu, aastavahetusel, püüame pilku heita tulevikuks, kergitada pisut aegade eesriiet. Nii siis...

...aasta 1965. Astume maha elektrirongilt — see käib nüüd Pääskülalt otse Koplisse. Rahvast on palju, kuid kiiret pole kellelgi — kõik on tulnud õigel ajal ega pruugi joosta ega trügida. Liitigi on peahopne mõlemad uksepoolel avatud ja riiehoone töötab kümme kiiret naiskodanikuks.

Trepi asemel muidugi on eskalaator, ning olgugi, et on varane tund, särab kõikjal päevavalgus. Auditoriumis ei üllata meid mitte mugavad tugitoolid ega see, et paljud üliõpilased seavad valmis kirjutusmasinaid, vaid just lektori puudumine. Tema asemel on magnetofon ja valjuhääldaja. Need hakkavad tööle 3 min. peale kella ja asendavad lektorit suurepäraselt. Vahepeal pole vaja minna puhvetisse saiaid järele — neid müüb siinsamas, auditoriumiseinal automaat. Ka teed ja kohvi saab samast. Rohkem nälgijad saavad kiiresti kühutüüdet sööklust kus pole ei ettekanajat ega kassat. Memiikaardil on aga 8 lehekülge. „Aknaid“ ega juhustlikku varemsaabumist ei karda keegi — nende vastu aitavad puhketoad raadiote, televiisorite, kõikvõimalike mängude ja meelelahutustega.

Raamatukogugi on siinsamas, samuti lugemissaal... ..aasta 1975. Suurem osa üliõpilasi saabub isiklike autodega. Metroo ehitus on jõudnud juba Sitsi peatus-

maanduvad aga sujuvalt õppejõudude helikopterid. Lektorit muidugi pole — on valjuhääldaja. See hakkab tööle ainult siis, kui auditoriumis kõik kohad on täidetud — tugitoolidel on spetsiaalsed lülitid. Seepärast näemegi mitmel toolil virnas portfelle või muid raskemaid asju. Sulepea on muuseumi — valitseb kirjutusmasin. Paljudel aga on toolile seatud isekirjutav diktofon ja selle omanik mängib puhketoas piljardit. Õppejõude on kohal

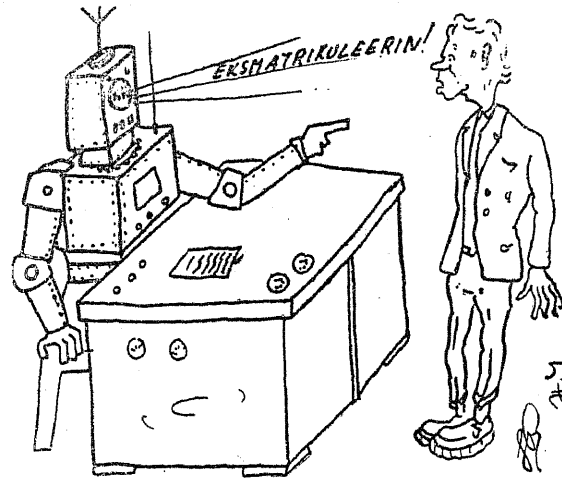
Kõik auditoriumid on ümber ehitatud eksamitubadeks. Neil on raudplekist seinad, mis on maandatud. Kuisileme selles suhtes vastutulevat teenijat, kuid too raputab kerge kriiginaga pead ja astub kõrvale — robot. Direktor on sõitnud Marsile komandeerinngusse — sinna ehitab TPI uut laboratooriumi. Paljudel õppejõududel on seal individuaal-ehtusplatsid, kuna Kuu peal kohad on liiga kallid. Pole parata, sõit võtab aega, ligi tund tuleb „loksuda“ raketis.

Ahaa! Professor N se-

teise saatja juures — nüüd aga on sellel lõpp... Ah jaa! Seal on TPI uus sisestaadion koos ujulatega. „Võiks kas või olümpiamängud läbi viia!“ naeratab kaateedrijuhataja... ..aasta 2000. Seletusi annab keegi üliõpilane, kes juhuslikult on sõitnud Koplisse. „See on meil juba uus hoone,“ ütleb ta.

„Kuidas! Alles kuu aega tagasi oli siin teistsugune, kah uus...“ „See ei rahuldanud kõiki nõudeid. Ehitustrust lõhkus selle ja tegi uue. Ah, et nii ruttu! See mõni tempo! Võiks teha poolteise nädalaga.“

„Lähete eksamile?“ „Eksamile... ah jaa, vanasti öeldi nii. Nüüd on asi lihtsam. Õppejõud asetab üliõpilasele pähe erilised elektroodid, ajuvoolude viimendamise ja defree-rimise teel näitab aparatuur vastavalt kradueeritud skaalal kohe teadmiste protsendi ja sellele vastava hinde... ..aastal 2057... enam ei oska ette näha, millega kõik lõpeb. Räägitakse, et varsti polevat vaja õppida... masin kiillastab aju soovitava teadusega paari tunni jooksul... Kõik loodrid loodavad nüüd selle peale... ..aastal 2100... Vast aitab fantaseerimisest. Kes teab, kas läheb kõik nii, aga sinna poole ikkagi. Teadusel pole piire... V. RAENDI

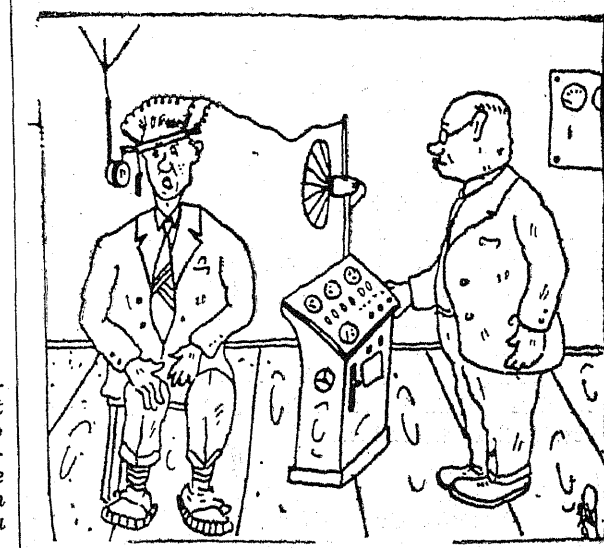

vaid paar — teised tegelevad kodus, isiklikes laboratooriumides, teadusliku tööga. Dekanaadis võtab „patuseid“ vastu automaatdekaan — robot. Tal on varuks 43 erinevat manitsuskõne teksti. Dekaan ise tuleb kord nädalas, võttes robotilt vastu aruande. Sekretärid aga on suutnud tootvale tööle — neid asendavad elektronarvutusmasinad.

Süütame koridoris sigareti. Paari mahvi järel hakkab pea kohal undama sireen ja kuuloma valjuhääldajast kolmeminutilise loengu suitsetamise kahjulikkusest. Me ei häämmastu — tuttav lõhnarelee, mis leiutati 1971. aastal.

...aastal 1985. Lektorid pole. Pole ka valjuhääldajaid. Pole auditoriume. Kõik õpitavad kodus, kuhu post iga hommikul toob trükitud loengu. Üliõpilaste arv on üle 10 000-de, sest kõrgem haridus on juba ammu kohustuslik.

letab meile raudseinte tähtsuse eksamiruumides. Nimelt esineb ikka veel spikerdajaid, kuid spikker sullepas või pintsakuvarrukas on juba võrdne kivikirvega. Kuni raudseinte kasutuselevõtmiseni oli lausa häda — vastajal saatja-vastuvõtja krae vahelise monteeritud — kõrvalruumis raamatut hästi tundvad mehed

Õpperühmade vahelise massilise matkavõistluse JUHEND

ESMÄRK
Matkamise ja eriti puhkepäevamatkade kui aktiivse puhkuse populariseerimine üliõpilaste hulgas. Eesti ja naabermaade looduse, ajaloo, kultuuri ja rahvamajanduse laialdane tundmaõppimine. Parima õpperühma selgitamine. III spordijärgu nõuete massiline täitmine. Üle-eestilise matkavõistlusest eduka osavõtu kindlustamine.

VÕISTLUSTE LÄBIVIIMISE AEG
Võistlus kestab 1. jaanuarist 15. maini 1958. a.

VÕISTLUSTINGIMUSED
Võistlusest võivad osa võtta kõik üliõpilased piiramata arvu matkadega. Matkagrupi minimaalne suurus on neli inimest. Marsruuti valik on vaba. Arvestusse lähevad suusa-, jalgsi-, jalgratta-, mootorrattaning automaatkad mis on nõuetekohaselt vormistatud. Oma õpperühmale toob punkte ka see võistleja, kes sooritab matka mone teise matkagrupi koosseisus, esitades selle kohta vastava tõendi. Iga võistleja poolt läbitud kilomeeter annab ühe punkti. See kuulub korrumisele raskusteguriga: märgi „NSVL matkaja“ nõuete täitmisel 1,0 I raskuskategooria matkal 1,2 II ja III raskuskategoorias matkal 2,0 ning moodusteguriga: suusamatkal 2,0 jalgismatkal 1,0 jalgrattamatkal 0,3 mootorrattamatkal 0,2 automatkal 0,15

Kõik grupi liikmete poolt saavutatud punktid liidetakse seisuga 15. mai 1958. a. Saadud punktide arv jagatuna üliõpilaste arvuga õpperühmas määrab paremusjärjestuse.

VÕISTLUSTE JUHTIMINE
Võistlusi juhendab TPI spordiklubi matkasektsioon. Võistluste peakohtunikuks on sm. G. Oserov — TPI direktori asetäitja. Võitjate selgitamiseks moodustatakse kohtunikekogu, kuhu kuuluvad TPI direktiooni, TPI Spordiklubi Matkasektsiooni, A/U komitee, ELKNU TPI komitee, ajalehe „Tallinna Poliitehnik“ ning kõigi teaduskondade esindajad.

TULEMUSTE ARVESTAMINE
Iga kuu 16. kuupäevaks esitavad õpperühmad kohtunikekogule andmed sooritatud matkade ning kogutud punktide kohta. Kohtunikekogu kontrollib andmete tõepärasust ning teatab paremusjärjestuse iga kuu 20. kuupäeval TPI raadiosõlmele ning „Tallinna Poliitehniku“ toimetusele. Lõpptulemused tehakse teatavaks maikuu lõpul.

AUTASUSTAMINE.
Võistluse võitjat õpperühma autasustatakse TPI direktiooni rändkarikaga. Terve õpperühm saadetakse ekskursioonile mõnda NSV Liidu suuremasse keskusesse. Teisele ja kolmandale kohale tulnud õpperühmi premeeritakse ekskursiooniga Eesti NSV piires.

TPI DIREKTSIOON
TPI SPORDIKLUBI MATKASEKTSIOON

ASTUDES AASTAST 1957 AASTASSE 1958

1. Näärivana mäletab veel selgesti kuidas ta aastavahetusel aasta tagasi VII auditooriumi uksele astudes pidi üllatusest seili kukkuma — lärm, joobunud näod ja äärmine korrallagedus tähistas siis uue aasta algust.
2. Tänavu, kus ta loodab eest leida korralliku uueaastapeo, tabab teda teistlaadi üllatus. On kaldutud äärmusest — äärmusse. Selle asemel, et kindlustada uueaasta balli kultuurset külge, otsustasid TPI ühiskondlikud organisatsioonid ja direktsioon peo hoopis keelata.
3. See on pildike TPI komso-molikomiteest. Ruum on niivõrd kistas, et teaduskondade sekretärid on vastuvõtuagadel kasutada igalhel üks lauanurk. Komitee liikmed ei mahu aga enam kusagile.
4. Ka uueaasta õöl käib Kosk-la tänava ühiselamutes kibe kaitsekorkide parandus. Vaatamata kõigile juttudele ja ettekannetele, on elektrivõrk ikkagi korda seadmata ja kes teab kas uusaastagi suudab siin pöret tuua.
5. Laial tänaval asuvas õpperuumides on ahjud juba pikemat aega korrast ära ja auditooriumid on suitsupilvi täis. Mitugi loengut ja seminari on tulnud sellepärast ära jätta.
6. Mitmed rühmavanemad, eriti vanematelt kursustelt, esitavad ka siis õppejõude tühja puudujatele kui auditooriumis on kohal ainult mõned inimesed. Õppejõud aga on sageli nii „lühinägelikud“, et kirjutavad rahulikult allkirja, nagu oleks kõik kohal.
7. Keemia- ja tehnoloogiahoones on sageli nii külm, et tuleb töötada ülirihetes. Ka küttepuid on kusagile kadunud, nii et ka ise ei saa ahjudele kütet juurde ända.
8. Viienda kursuse eksamitel, mis toimusid Kohtu tn. 4, esines kolme erineva eksamiküsimuse eest pandud hinnetest üldhinde väljatoomisel küllalt ka selliseid juhuseid nagu näete käesoleval pildikesel.
9. Laevaremonditeaduskonna diplomandidel kulub suur osa päevast diplomisaalis lauatenнисe mängimiseks. Kui selle juures segatakse tõsiselt töötavaid kaaslasi, siis ei panda seda millekski. Proovige aga paluda diplomande mõnes ühtskondliku töös küsimuses kaasa aidata — ei, pole aega — ja kõik.
10. Kaos suitsetamise vastu võitlemisega vähenes järsult ka prügikastide arv instituudi koridorides. Nüüd võib „Tallinna Poliitehniku“ kirjakastist leida igapäev hulgaliselt „kaastöid“ (trammipileteid, suitsuotsi, õunasüdameid jne.) milliseid „viisakad“ tudengid ajalehele saavad.
11. Loodame, et lund ehk tänavu ei tulegi. Kui peaks aga juhtuma vastupidist siis tuleb osal TPI suusahuvilistel küll paljajalu laudadele asuda, sest saapaid ja suuski pole kes teab kui palju.
12. TPI isetegevusklubi juhataja leiab, et klubi ei saa ega peagi enne isetegevuse alal midagi tegema, kuni pole organiseeritud isetegevusringe. Kuid kes peab siis klubide need ringid organiseerima? Loodame, et uusaasta toob nendele küsimustele kiire ja resultatiivse lahenduse!

Toimetaja: O. PODER